

Formularul raportului analitic privind realizarea proiectului cultural

1. **Denumirea organizației necomerciale:** Alianța INFONET

Parteneri de implementare:

- Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală,
- Asociația Surzilor din Republica Moldova,
- Asociația RADIOVISION,
- Centrul Național de Informare și Reabilitare a Asociației Nevăzătorilor din Moldova.

2. **Titlul proiectului:** *„Acces egal, bazat pe drepturile omului, al persoanelor cu dizabilități de vedere și auz la patrimoniul cultural imaterial (tradiții, practici, costum național, mod de viață, habitat)”*

3. **Numărul contractului semnat cu Ministerul Culturii:**

4. **Numele, prenumele managerului de proiect cultural:**
Victor Koroli, Director Executiv Alianța INFONET

5. **Rezultatele de bază ale proiectului cultural:**

a. **Realizarea textelor pentru audiodescripția expoziției permanente a Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală:**

- ✓ *Istoria succintă a Muzeului și a Simbolului Pomul Vieții din Sala 1;*
- ✓ *Descrierea obiceiurilor de Nuntă, a dansului popular Hora, a costumelor tradiționale de sărbătoare (românesc, bulgar, găgăuz, ucrainean) și a Casei mari din Sala 16.*

Textele în limba română au fost elaborate de către muzeograful Muzeului de Etnografie și Istorie Naturală.

Apoi au fost analizate și prelucrate de către experți de la Asociația RADIOVISION, Asociația Surzilor din Republica Moldova și Centrul Național de Informare și Reabilitare a Asociației Nevăzătorilor din Moldova. Astfel, textele au fost adaptate la necesitățile specifice ale persoanelor cu deficiențe de auz și deficiențe de vedere.

b. **Traducerea textelor (limbile rusă, franceză, engleză, ucraineană)**

Traducerea textelor a fost realizată de către experți consacrați. Cu ei s-a colaborat și în proiectul precedent (2020). Pentru limba ucraineană AO RADIOVISION a cooptat un traducător, expert în audiodescription din Kiev.

Suplimentar, față de cele planificate inițial, a fost realizată și traducerea textelor în limba italiană. Această traducere a fost realizată de către un expert delegat de Associazione Italia-Moldova ODV.

c. **Sonorizarea textelor (limbile română, rusă, franceză, engleză, ucraineană)**

Sonorizarea textelor a fost realizată de către dictori consacrați. Cu unii din ei s-a colaborat și în proiectul precedent (2020). Pentru limba ucraineană AO RADIOVISION a cooptat un dictator din Kiev.

Suplimentar, față de cele planificate inițial, a fost realizată și sonorizarea textelor în limba italiană. Această sonorizare a fost realizată de către un dictator delegat de Associazione Italia-Moldova ODV.

Sonorizarea în limbile italiana și engleză au fost realizate de către 2 cetățeni din Republica Moldova care s-au născut și au locuit o perioadă în Italia și Statele Unite ale Americii.

Înregistrarea și montarea materialelor sonorizate a fost realizată de către experții de la Asociația Obștească RADIOVISION, în cadrul studioului Centrului Național de Informare și Reabilitare a Asociației Nevăzătorilor din Moldova.

Textele sonorizate, fiecare text separat (în limbile română, ucraineană, engleză, franceză, italiana și rusă) au fost amplasate pe *Youtube*.

Casa Mare

Acest material a fost elaborat în cadrul proiectului „Acces egal, bazat pe drepturile omului, al persoanelor cu dizabilități de vedere și auz la patrimoniul cultural imaterial (tradiții, practici, costum național, mod de viață, habitaj)”, implementat de Alianța INFONET, în parteneriat cu Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, Asociația Surzilor din Republica Moldova, Asociația RADIOVISION și Centrul Național de Informare și Reabilitare a Asociației Nevăzătorilor din Moldova, cu suportul financiar al Ministerului Culturii, în cadrul Programului de proiecte culturale desfășurate de organizațiile necomerciale.

Apoi în baza acestora a fost generat un QR-Cod. Sinteza tuturor fișierelor se regăsește abțibildurile lipite la fiecare etapă a expoziției accesibilizate.

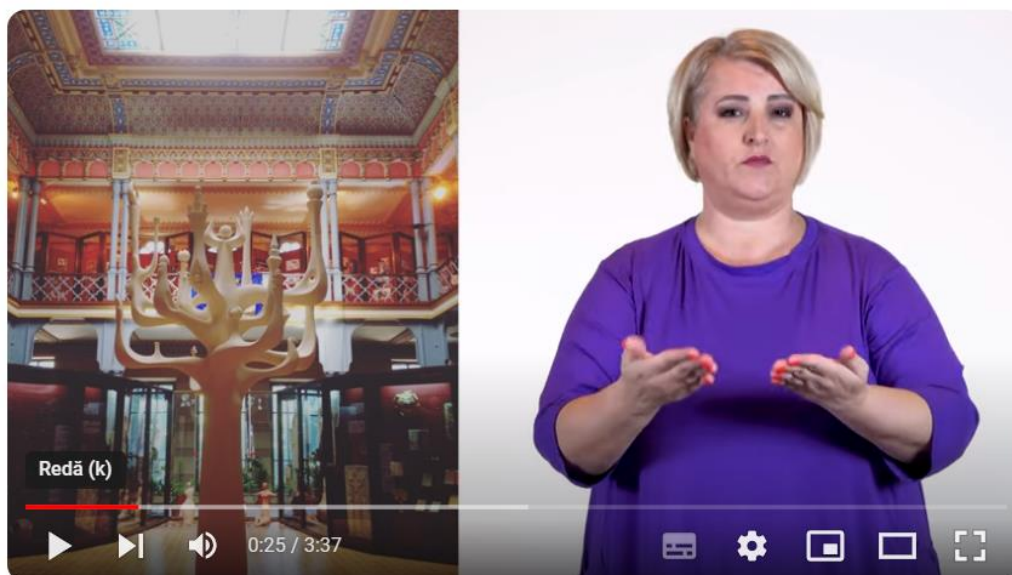

Program de proiecte culturale desfășurate de organizațiile necomerciale 2023

d. Digitalizarea informației în limbaj mimico-gestual

Caută

Fișiere cu traducere în LMG pe Youtube

Edificiul muzeului – <https://youtu.be/0-XOYktLQo0?si=ifhC6URn7JH-XJWY>

Pomul Vieții – https://youtu.be/NCxI1Y7NPqg?si=EQRxWwdU_wrPkeE0

Casa Mare – <https://youtu.be/Ar6N257F0k8?si=EguuWfy9exgFXyz2>

Nunta – https://youtu.be/fP80ulglQog?si=I9hInJzc_HOg_2z

Hora & Costumul popular – <https://youtu.be/8dlVQsWJOnA?si=pFk2vPNbAVhTcT1S>

e. **Prezentarea ghidajelor specifice pentru persoanele cu dizabilități de văz, auz**

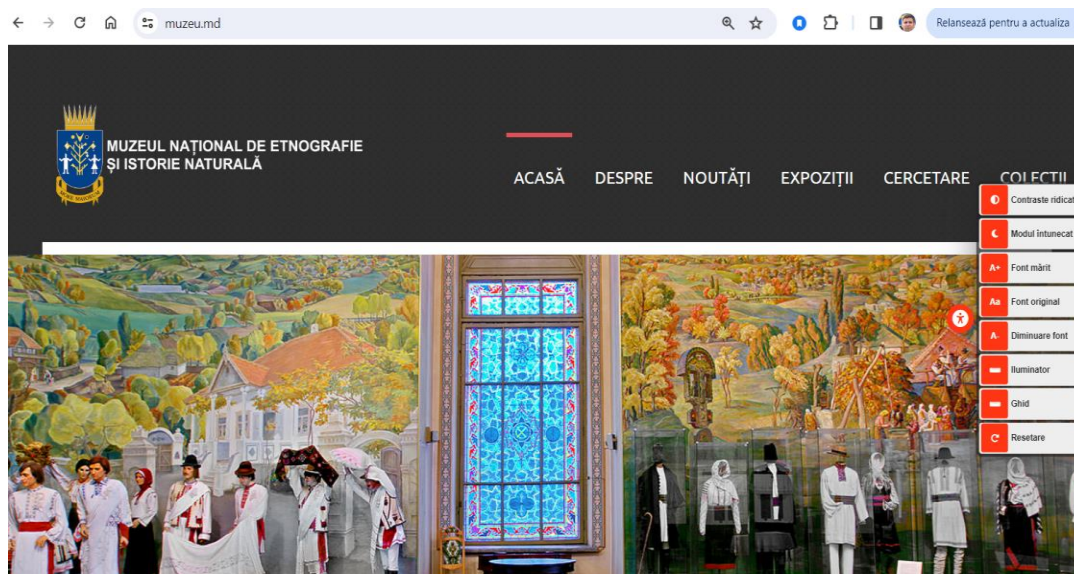
Persoane cu deficiențe de auz din Ucraina în vizită la Complexul mușeal Țipova

Persoane cu deficiențe de vedere la Muzeul de Etnografie și Istorie Naturală

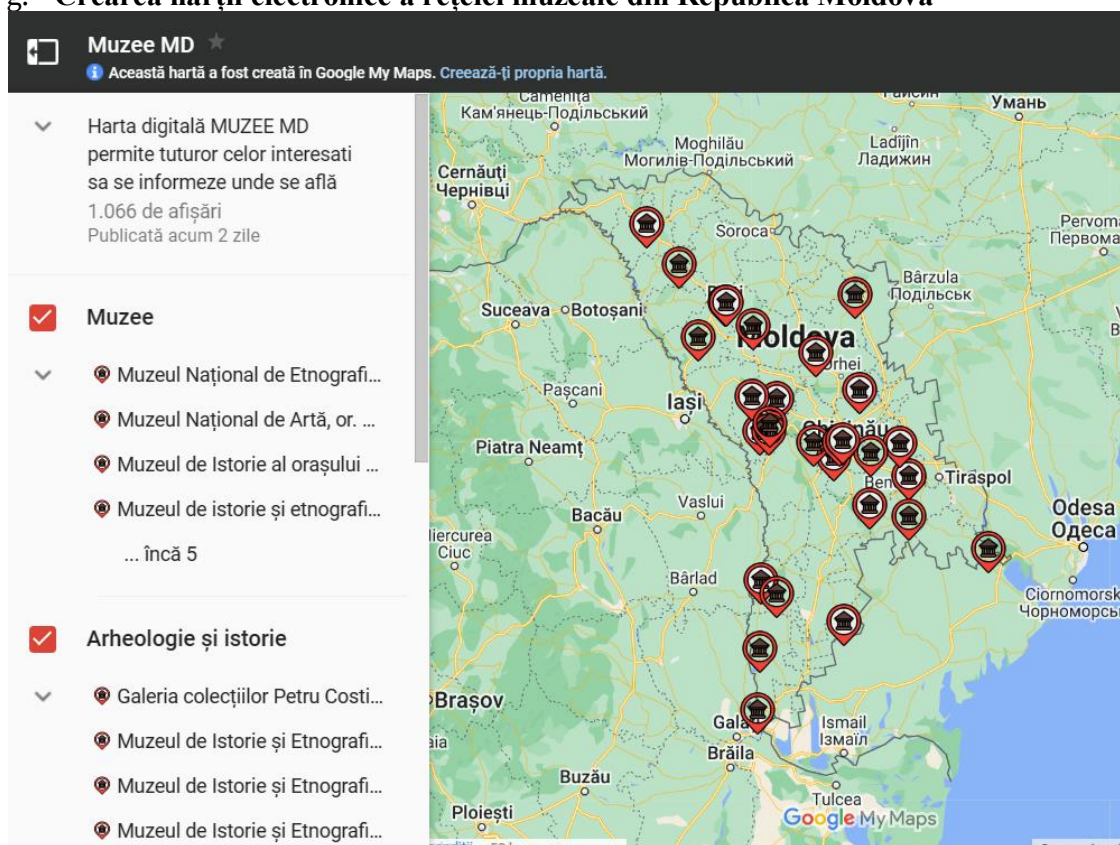

- f. **Accesibilizarea paginii web în conformitate cu HG Nr. 188 din 03-04-2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet, pentru ca pagina să fie accesibilă și persoanelor cu dizabilități (articolul 51 și recomandările Web Accessibility Initiative – www.w3.org/WAI/).**

www.muzeu.md

- g. **Crearea hărții electronice a rețelei muzeale din Republica Moldova**

Muzee MD – Google My Maps

h. Crearea aplicației mobile Muzee# RM

**MuzeeMD – Aplicații
pe Google Play**

i. Elaborarea Buletinului electronic „Pro Accesibilitate. Pro Democrație. Pro Incluziune”. Ediție Specială „Drepturile culturale ale persoanelor cu dizabilități”

BULETIN INFORMATIV
NR. 3 (36/2023)

**Pro Accesibilitate
Pro Incluziune
Pro Democrație**

Subiecte de interes special:

- O expoziție în format accesibil pentru persoanele cu dizabilități a fost inaugurată la MNEIN
- Programul Național „VOUCHER CULTURAL”
- Teatrul dramatic rus de stat „A. P. Cehov” a devenit mai accesibil pentru persoanele cu dizabilități
- Bune practici: Spectacol accesibilizat pentru persoanele cu deficiențe senzoriale
- Ion Balan: „Lansarea aplicației mobile MuzeeMD ajută persoanele cu dizabilități să aibă acces la cultură”
- Irina Bardița – pictoriță și artistă vizuală din Republica Moldova, care a spart stereotipurile în lumea artei
- Accesul studenților cu dizabilități la programul Erasmus +
- Operele de artă și cultură din mun. Chișinău devin mai accesibile

Acest buletin a fost elaborat în cadrul proiectului „Acces egal, bazat pe drepturile omului, al persoanelor cu dizabilități de vedere și auz la patrimoniul cultural (tradiții, practici, costum național, mod de viață, habitat)”, implementat de Alianța INFONET, în parteneriat cu Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, Asociația Surzilor din Republica Moldova, Asociația RADIOVISION și Centrul Național de Informare și Reabilitare a Asociației Nevăzătorilor din Moldova, cu suportul financiar al Ministerului Culturii, în cadrul Programului de proiecte culturale desfășurate de organizații necomerciale.

MINISTERUL CULTURII AL REPUBLICII MOLDOVA

<https://www.infonet.md/?p=8365>

- j. Elaborare și difuzare de comunicate de presă pe www.civic.md și www.comunicate.md

comunicate.md/index.php?task=articles&action=search&query=INFONET&category_id=0

ong & societate civilă

Lansarea expoziției în format accesibil în cadrul Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală

Chișinău, 21 Noiembrie 2023 – Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală și Alianța **INFONET**, în colaborare cu partenerii proiectului „Acces egal, bazat pe drepturile omului, al persoanelor cu dizabilități de vedere și auz la patrimoniul cultural (tradiții, practici, costum național, mod de viață, habitat)”, organizează în data de 22 noiembrie 2023, ora 11:00 lansarea expoziției în format accesibil în cadrul Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală, Sala Casa Mare.

Complexele expoziționale din Sala 16 – Casa Mare, Nunta și Hora vor fi însoțite de coloană sonoră în format de audio descripție în limbile română, ucraineană, engleză, franceză, italiană și rusă, precum și înregistrări video adaptate în limbajul mimico-gestual utilizat în Republica Moldova.

vizualizări: 210

Alte comunicate:

- <https://rb.gy/3b19ml>
- <https://www.civic.md/stiri/75477-a-aparut-buletinul-informativ-pro-accesibilitate-pro-incluziune-pro-democratie-nr-3-36-2023.html>.

- k. Elaborare și difuzarea a 5 emisiuni radiofonice la postul de radio „Radio Vision”;

Acces egal, bazat pe drepturile omului, al persoanelor cu dizabilități de vedere și auz la patrimoniul cultural (tradiții, practici, costum național, mod de viață, habitat)

O emisiune moderată de Viorel Zaporajan
Emisiunea 1 / 2023

ACCES EGAL PENTRU TOȚI
Emisiunea 1

Prezentarea proiectului „Acces egal, bazat pe drepturile omului, al persoanelor cu dizabilități de vedere și auz la patrimoniul cultural imaterial (tradiții, practici, costum național, mod de viață, habitat)”

<https://rb.gy/h535ib>

Acces egal, bazat pe drepturile omului, al persoanelor cu dizabilități de vedere și auz la patrimoniul cultural (tradiții, practici, costum național, mod de viață, habitat)

O emisiune moderată de Viorel Zaporajan
Emisiunea 2 / 2023

ACCES EGAL PENTRU TOȚI
Emisiunea 2

Interviu cu Ion Balan, dezvoltatorul Hărții digitale și a Aplicației Mobile MuzeeMD

<https://rb.gy/px5zjk>

ACCES EGAL PENTRU TOȚI

Emisiunea 3

Incursiune în tehnica de audiodescripție – metodă de asigurare a accesului la informație și incluziune a persoanelor cu deficiențe de vedere

<https://rb.gy/ay0vkf>

ACCES EGAL PENTRU TOȚI

Emisiunea 4

Reportaj de la evenimentul de lansarea expoziției inclusive și de diseminare a rezultatelor proiectului

<https://rb.gy/tyt9f0>

ACCES EGAL PENTRU TOȚI

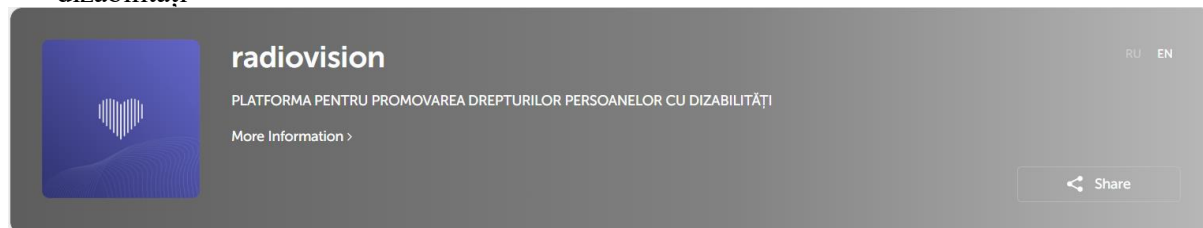
Emisiunea 5

Interviu cu Alla Bargan, Interpretă autorizată în limbajul mimico-gestual

<https://youtu.be/f5LiCDp3Sgc?si=1Ccfsorbb88BeCY>

Emisiunile au fost difuzate și pe:

- RADIOVISION – Platforma de promovare a drepturilor persoanelor cu dizabilități

https://id021561.myrh.ru/?fbclid=IwAR1_kNOGzLSOTp1XJB6g_yZZzfYOe8VH0gM3_2zrCPP0Z6EKx8ALGzT3aI,

- Rețelele de socializare (canalul RADIOVISION Moldova)

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100078216245126&sk=about>

1. Realizare Podcast audio: „Accesibilizarea patrimoniului etnografic pentru persoanele cu dizabilități”

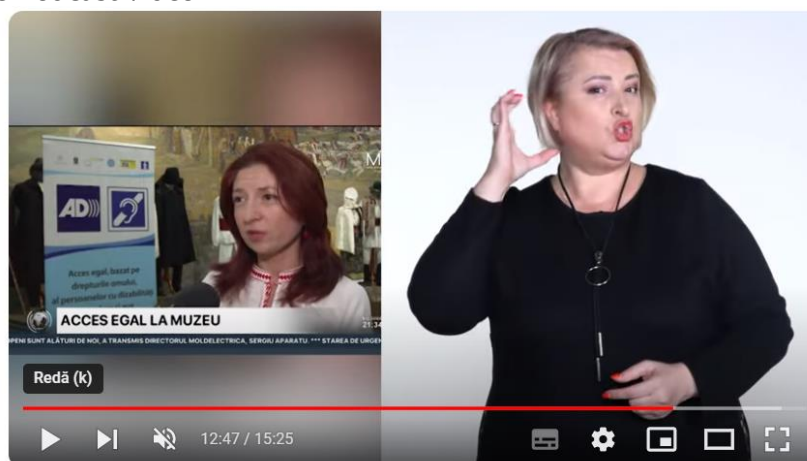
Ep.13. s.3. Elena Cojocari: „Cel mai greu ne-a fost să accesibilizăm Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, pentru persoanele cu dizabilități locomotorii”

<https://shorturl.at/gIIRT>

Ep.18. s.3. Ion Balan: „MUZEE.MD – este o aplicație mobilă inovatoare care promovează accesibilitatea și incluziunea persoanelor cu dizabilități în domeniul cultural”

<https://shorturl.at/mCR38>

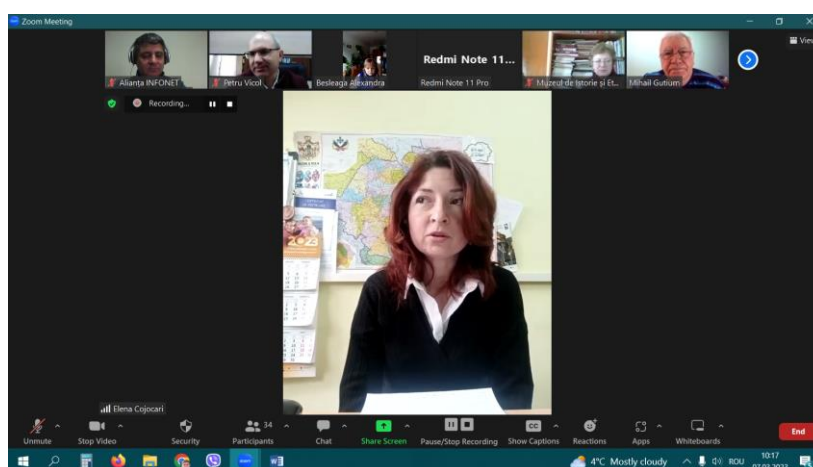
m. Realizare Podcast video

[Deaf News] - 05.12.2023 | Episodul 12

<https://youtu.be/IlcO0PaXSWE?si=DkU44sZ2GGyk3G4o>

n. Training cu mass media și cu muzeografi: „Necesitățile speciale și asigurarea accesibilității persoanelor cu dizabilități la opera de cultură și artă”

7 Martie 2023

Caută

Sesiuni de training pentru ghidaj în cadrul muzeelor. 3. Muzeul pentru toți.

2 iunie 2023

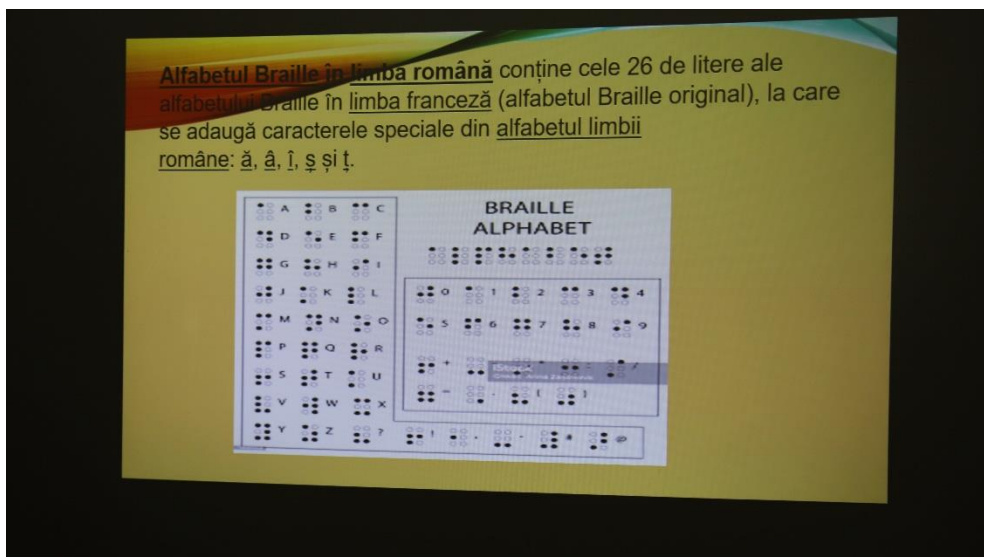
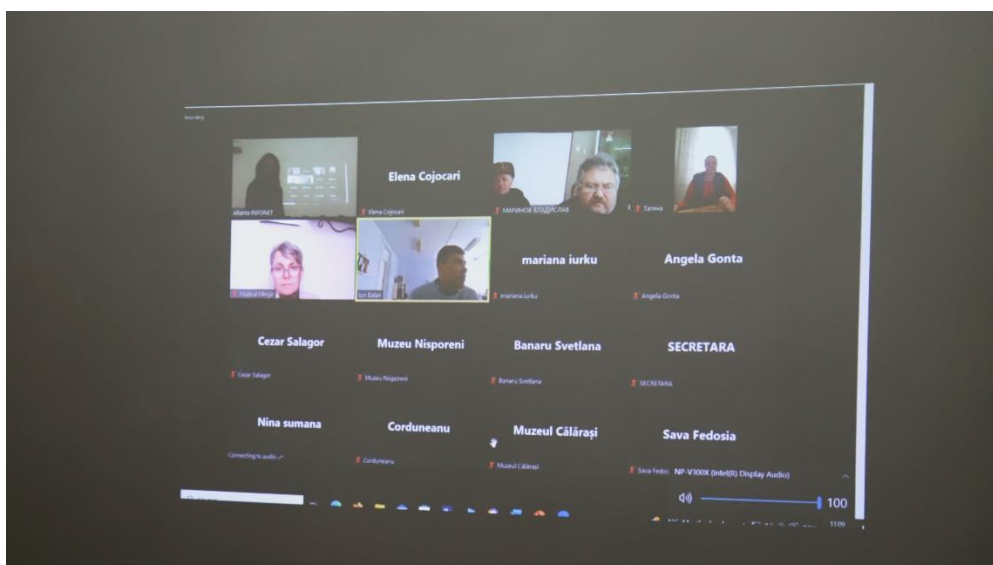

28 noiembrie 2023

o. Elaborare și publicare 6 articole în presa scrisă și online

- <https://moldova.europalibera.org/a/aplicatia-care-ii-ajuta-pe-vizitatorii-unui-muzeu-din-chisinau-sa-vada-si-sa-ada-exponatele/32696959.html?fbclid=IwAR0FXhNa1XqY5EqqVIAPbXPcXmbGQhRebNYLEKPOKY0wI7r4DDkSxozs8k>
- <https://moldova1.md/p/20147/persoanele-cu-dizabilitati-de-vedere-si-auz-vor-avea-acces-egal-la-patrimoniul-cultural-din-sala-casa-mare-a-mnein>
- <https://www.moldpres.md/news/2023/11/22/23009438>
- <https://undalibera.md/pagina-principala/expozitie-in-format-accesibil-persoanelor-cu-deficiente-de-vaz-si-auz-inaugurata-la-muzeul-national-de-etnografie-si-istorie-naturala/>
- <https://fb.watch/oCEuNdil4U/?mibextid=cr9u03a>
- <https://ziuadeazi.md/expozitie-in-format-accesibil-persoanelor-cu-deficiente-de-vaz-si-auz-inaugurata-la-muzeul-national-de-etnografie-si-istorie-naturala/>
- <https://cooltura.info/expozitiile-de-la-muzeul-national-de-etnografie-si-istorie-naturala-accesibile-acum-si-persoanelor-cu-deficiente-de-vaz-si-de-auz/>

- p. **Masă rotundă de evaluare proiectului cu participarea a cca 30 de persoane (muzeografi și beneficiari)**

30 noiembrie 2023

6. Corelarea obiectivelor programate cu rezultatele finale

Alianța INFONET și-a propus în acest proiect să prezinte un model cum poate fi accesibilizat patrimoniul cultural al Republicii Moldova pentru persoanele cu dizabilități de vedere și dizabilități de auz.

Proiectul se înscrie în aria tematică *Patrimoniul cultural*. Este unul de importanță culturală și marea actualitate pentru Republica Moldova, se încadrează în mod organic în obiectivele și acțiunile strategiei de dezvoltare a culturii naționale, deoarece se focusează pe o comunitate defavorizată și foarte numeroasă – 162,3 mii persoane cu dizabilități (6,5% din populația totală a țării cu reședință obișnuită).

7. Relevanța proiectului cultural

În scopul executării prevederilor art. 2 din Legea nr. 166 din 9 iulie 2010 pentru ratificarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități și Legii nr. 60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, Republica Moldova, prin Hotărârea Guvernului nr. 723 din 8 septembrie 2017 a adoptat Programul Național de Incluziune Socială a Persoanelor cu Dizabilități pentru anii 2017-2022 (în continuare PNISPD).

PNISPD a prevăzut o abordare intersectorială în incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități și asigurarea respectării drepturilor fundamentale ale acestora în egală măsură cu ceilalți cetățeni în toate domeniile vieții sociale. PNISPD prevede măsuri pentru implementarea recomandărilor experților internaționali cu referire la respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități în Republica Moldova. Ratificarea Convenției ONU de către Republica Moldova marchează o schimbare importantă în abordarea dizabilității, nu doar prin prisma protecției sociale și a stării de sănătate, dar și din punctul de vedere al promovării și respectării drepturilor omului, al incluziunii sociale, al valorii umane și al egalității de șanse.

Accesibilitatea este unul din principiile fundamentale ale Convenției ONU și reprezintă o precondiție pentru exercitarea altor drepturi în diferite domenii ale vieții. Analiza situației actuale în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități reflectată în PNISPD denotă o serie de provocări privind participarea efectivă și deplină în societate a acestui grup. Pentru a răspunde acestor provocări și a spori incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, PNISPD abordează direcțiile strategice de acțiune la nivel național prin 9 (nouă) obiective specifice.

Două din ele, parțial, s-au aflat în zona noastră de interes în acestui proiect:

- sporirea participării persoanelor cu dizabilități la viața politică, publică și culturală (Obiectivul specific 5),
- asigurarea accesibilității la infrastructură, la transporturi, la informație și comunicații pentru persoanele cu dizabilități (Obiectivul specific 6).

Rezultate scontate după implementarea Obiectivului 5 sunt:

- asigurarea șanselor egale de participare la procesul cultural a persoanelor cu dizabilități de vedere și de auz;
- eliminarea barierelor care îngreunează accesul persoanelor cu dizabilități la viața publică și culturală;

- creșterea gradului de participare a persoanelor cu dizabilități la evenimentele educative, culturale, sociale și de divertisment, inclusiv la organizarea acestora.

Activitățile propuse de Alianța INFONET au reprezentat o continuitate a bunelor practici de accesibilizare a patrimoniului natural, dar și o premieră pentru patrimoniul etnografic din Republica Moldova (*Aplicația mobilă & Harta digitală MuzeuMD*).

8. Evaluarea bugetului final al proiectului

Alianța INFONET, în parteneriat cu Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, Asociația Surzilor din Republica Moldova, RADIOVISION și Centrul Național de Informare și Reabilitare a Asociației Nevăzătorilor din Moldova, a implementat proiectului „*Acces egal, bazat pe drepturile omului, al persoanelor cu dizabilități de vedere și auz la patrimoniul cultural imaterial (tradiții, practici, costum național, mod de viață, habitat)*”, cu suportul financiar al Ministerului Culturii, în cadrul Programului de proiecte culturale desfășurate de organizațiile necomerciale, și a valorificat întreaga sumă de 179.000 lei.

Acest proiect este o demonstrație practică cum și cu resurse limitate pot fi realizate lucruri profunde și să afirme, cu certitudine, că investiția în cultură este o investiție în viitorul unei națiuni.

9. Concluzii, observații

În ultimii 10-12 ani, Alianța INFONET, în consorțiu cu parteneri reprezentativi pentru comunitățile persoanelor cu dizabilități, a pilotat și implementat mai multe modele relevante pe domeniul pentru realizare drepturilor persoanelor cu dizabilități: plic traforet, materiale în format ușor de citit, ușor de înțeles; taxi social; publicarea materialelor în format audio și limbaj Braille, exerciții de simulare a alegerilor incluzive; campanii de informare prin SMS; organizare de sesiuni și ateliere de informare și instruire; promovarea limbajului mimico-gestual în incinta CEC și BESV; monitorizarea accesibilității BESV; QR cod etc. Au fost subiecte orientate preponderent pe drepturi politice, care, posibil, se află în „*vârful aisbergului*”. Prezentul proiect a intervenit la „*baza aisbergului*”, a contribuit la aprofundarea drepturilor persoanelor cu dizabilități prin promovarea unor tehnici și modele inovative în Republica Moldova de accesibilitate la operele de cultură și artă.

Aceste modele inovative s-au bucurat de un mare interes din parte mass mediei, muzeografilor. Reprezentanții muzeelor s-au pronunțat în mod expres asupra dorinței de a extinde ideea proiectului și la nivel local și regional. Dar, în mod special, rezultatele proiectului au fost apreciate de către persoanele cu dizabilități și reprezentanții organizațiilor necomerciale care promovează drepturile omului și drepturile persoanelor cu dizabilități. Aprofundarea drepturilor, asigurarea accesului la informație, opera de cultură și artă, crearea condițiilor de egalitate în realizarea drepturilor, oferă oportunități și perspective de dezvoltare și incluziune socială a persoanelor cu dizabilități din Republica Moldova.

Acest proiect este și o demonstrație practică cum o soluție gândită pentru o comunitate a persoanelor cu dizabilități, poate oferi beneficii economice, durabile și pentru societate, în general. Textele accesibilizate au fost traduse și în limbile de circulație internațională – engleză, franceză, italiană. Cu siguranță, indicatori statistici vor demonstra peste doar 6-12 că a crescut numărul de turiști străini care au vizitat muzeu.